

Jaargang 21.

Nummer 1.

2023.

"Vier Heerlijkheden"

Historische Werkgroep Stichting De Vier Heerlijkheden te Brakel.

Omslag: "Huis Brakel".
Tekening: Jaap Verweij.

	Blz.
Van de Werkgroep	1
Janson Bridging 50 jaar	2
Baron van Brakell restaureerde kasteel Doorwerth	8

Redactie:

Jan van Loopik.
Ap de With.

Titel: "Vier Heerlijkheden"
ISSN: 2542-5781
Oplage: 160 stuks.

Historische Werkgroep
Stichting
De Vier Heerlijkheden
Brakel.

Dwarssteeg 4, 5306 BC Brakel.

Ap de With

Van de werkgroep

Op deze pagina ziet u het hoofdkantoor van Janson Bridging in Hank afgebeeld. In deze periodiek leest u het verhaal waarom het van oorsprong Aalsters bedrijf hier is neergestreken. Het andere verhaal vertelt over een nazaat van de heren van Brakel, die reeds vanaf de dertiende eeuw op het kasteel van Brakel woonden. De baron in dit verhaal heeft veel betekend voor het kasteel Doorwerth.

Inmiddels hebben we dit jaar weer enkele open avonden gehouden in het Koetsiershuis. Na de corona en de verbouwing van Huis Brakel waren we blij dat dit weer kon. Houdt u onze website in de gaten voor de openstelling van het Koetsiershuis?

De Vier Heerlijkheden heeft ook een eigen videokanaal waarop al bijna veertig films gepubliceerd zijn. Als u abonnee wordt krijgt u vanzelf een melding als er weer wat nieuws geplaatst wordt.

Ap de With en Adri Timmerman

Janson Bridging 50 jaar

Vorig jaar was het 50 jaar geleden dat Janson Bridging werd opgericht. Maar het was ook het jaar dat de oprichter Piet Janson op 81-jarige leeftijd overleed. Janson Bridging heeft veel voor Aalst en omstreken betekend. Dus tijd om terug te kijken:

Het was in de na-oorlogse jaren. De familie Janson, vader Dirk, moeder Nel en hun zes kinderen Tina, Rina, Annie, Piet, Dik en Nel woonden in Vlaardingen.

De familie bezat tijdens de oorlogsjaren een vakantiehuisje op Zeelust in 's Gravenzande, echter dat huisje werd voor 1000 gulden door de Duitsers gevorderd. Van dat bedrag begon Dirk zijn eigen bedrijf. Samen met Van der Houwen startte hij in 1946 een constructiebedrijf onder de naam Hoja, naar de voorletters van hun beider achternamen.

Het kantoor was gevestigd in De Vergulde Hand, aan de buitenzijde van de Maassluischedijk in een oude bunker. Reeds verschillende keren had na 1953 de burgemeester van Vlaardingen, de heer Van Heusden aan Dirk gevraagd om een andere vestigingsplaats voor zijn bedrijf te zoeken want vanwege de Deltawerken stond het pand in de weg.

Dirk ging op zoek naar een plek aan de Maas en kwam uiteindelijk in Aalst terecht, daar kocht hij de oude Klinkerisoliet op de uiterwaarden bij het veer van Aalst naar Veen. Dirk hield de naam Hoja aan voor zijn constructiebedrijf. Daar bouwde hij onder andere kassen en olietanks. Al gauw verschaftte het bedrijf aan 50 man werk, dus goed voor de werkgelegenheid in Aalst. Op een helling helemaal achteraan het terrein werd in 1963 de eerste ponton te water gelaten. Dit was het begin van de uitgroeiende scheepswerf 'Janson Shipyard BV' welke zoon Dick tot 1977 voortzette. Daarna kwam dat gedeelte van de werf in handen van scheefswerf Neptunes.

*Brug in Heerlen in aanbouw,
V.l.n.r.: dhr. Veth, Joop van Eck, Wim Vernooy, Dielus Schreuders en Hannes Oomen,*

Een deel van het terrein van vader Dirk in Aalst werd gebruikt als opslag voor Rijkswaterstaat, er lagen toen vooral baileybruggen. In 1972 werd de technische groothandel Janson BV opgericht en in 1975 ging Piet zelfstandig verder met de handel in brugonderdelen, dit bedrijf groeide verder uit tot Janson Bridging gespecialiseerd in de verhuur en ontwikkeling van tijdelijke stalen bruggen. Vooral Rijkswaterstaat en aannemers uit de Grond-, weg- en waterbouw waren de voornaamste klanten. Als lezer ben je zeer waarschijnlijk al ontelbare keren onder Janson bruggen doorgereden. Meestal werden de bruggen verhuurd en kwamen na afloop van de huurperiode weer terug naar Aalst.

*De drijvende bok laadt een sectie voor de N.D.S.M.-werf in Amsterdam.
Linksonder de eerste caravans op de camping en rechts-boven het terrein
waar Piet Janson is begonnen met de handel en fabricage van bruggen*

Dit concept was zo'n groot succes dat ook in het buitenland verkoopkantoren werden opgericht: België, Duitsland, Frankrijk, Spanje, Italië, Noorwegen en Engeland.

Janson bruggen bij Schiphol

Behoorlijk wat mensen uit het gebied van de 4 Heerlijkheden vonden werk bij Janson Bridging.

Ars Kuijntjes op de werf in Aalst

Naast veel tijdelijke overspanningen werden er ook contracten afgesloten voor de levering van permanente bruggen. In 1996 werd een grote order voor Bangladesh binnengehaald, het betrof 247 bruggen die door derden werden gefabriceerd en in Aalst verpakt in 320 containers met een totaalgewicht van 6000 ton, dit zorgde o.a. voor een jaar werk voor 8 man.

In 2000 werd in samenwerking met de buurman (Timmerman Houtproducten) de Kikkersprong in Groenlo gebouwd.

De Kikkersprong in Groenlo

Janson zorgde ook voor een aantal ‘spin-off’ activiteiten waarvan nu nog bestaande bedrijven hun voordeel mee gedaan hebben. Het transport werd in het begin vaak verzorgd door transportbedrijf Droogers uit Zuilichem.

De schoonzoon van Piet Janson; Eljo Exalto begon een eigen transportbedrijf gespecialiseerd in het brugvervoer. Toen Paul Droogers de pensioengerechtigde leeftijd naderde nam Eljo al zijn vrachtwagens en activiteiten over. Eljo Exalto transport verhuisde naar Brakel en inmiddels rijden er meer dan 25 vrachtcombinaties.

Janson verhuurde ook hallen aan andere bedrijven. O.a. aan Las- en constructiebedrijf Kees van der Zalm uit Brakel dat zich daar verder kon ontwikkelen en ook de expertise in de bouw van o.a. stalen bruggen verder ontwikkelde.

Al voor het jaar 2000 werd er vanuit dit bedrijf actie ondernomen om een koper te vinden. In een gezamenlijk project met De Van Schie Groep uit Mijdrecht wordt er in 2000 gewerkt aan een 64 meter lange pontonbrug voor Sail 2000 in Amsterdam. Dit werd de aanloop tot een overname van de Janson Groep door de Van Schie Groep. Na de overname werd er flink geïnvesteerd in nieuw concepten want door het toenemend zwaarder verkeer waren de Baileybruggen vaak te licht. Dus werden er zwaardere brugconstructies ontworpen en geproduceerd. De groei van het bedrijf in Aalst zorgde uiteindelijk voor logistieke problemen. De vrachtauto's met de lange brugonderdelen moesten over de te smalle Maasdijk, en een andere ontsluitingsweg liet op zich wachten, ook met de te verwachte geluidshinder besloot men om het bedrijf te gaan verplaatsen. In 2006 kocht van Schie de werf van de Zuid-Nederlandse Staalbouw (Hollandia het bedrijf van de familie Lubbers) in Hank. Voor Janson Bridging was Hank een prima plek, een mooie zichtlocatie met een goede ontsluiting door haven aan de Bergsche Maas en de ligging langs de A27. In 2010 verhuisde het bedrijf naar Hank, het personeelsbestand bestond op dat moment uit 22 man. In 2016 werd een grote order voor Sri-Lanka binnengehaald, het betrof nieuw bruggen van verschillende lengtes voor het binnenland. Uiteindelijk werden er 463 bruggen in ongeveer 550 containers verscheept moesten worden met een totaalgewicht van 9900 ton materiaal, met deze klus was drie jaar gemoeid. In 2018 is het kantoorpand uitgebouwd tot de huidige situatie. Het huidige werknemersaantal bedraagt momenteel op ongeveer 90 man.

Onze video ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan vindt u op ons YouTubekanaal Vier Heerlijkheden

Bronnen:

- * Vraaggesprek met Nel Janson, Nieuwendijk, juni 2018.
- * Contactorgaan voor de Van Dorpgroep "Open D" juli 1968.
- * Van praam tot prachtbedrijf, 50 jaar Jan van Schie, Van Schie Historie 1962-2012.
- * Foto-archief Stichting De Vier Heerlijkheden Brakel en Timmerman Houtproducten.
- * Info Janson-Bridging en werknemer Ars Kuijtjes.

Ap de With

Baron van Brakell restaureerde kasteel Doorwerth

Het was een verre afstammeling van de Bommelerwaardse familie van Brakel die in 1837 het kasteel en landerijen van Doorwerth kocht: Jacob Adriaan Prosper Baron van Brakell, heer van Wadenooijen.

Hij werd geboren in Geldermalsen, op 3 februari 1808 en huwde Jeanne Henriette Gabrielle van Schuilenburch. Zij is geboren op 25 november 1806 in 's-Gravenhage.

In het rampjaar 1672 bleef het kasteel ongeschonden.

In 1814 werden verschillende leden van het geslacht Van Brakell benoemd in de ridderschap van Gelderland, waarmee ze de titel Jonkheer kregen. In 1822 en 1832 werd dat predikaat omgezet in de titel van baron en barones voor alle leden van het geadelde geslacht.

Het kasteel in de zuidelijke Veluwezoom, gelegen aan de rivier de Rijn stamt uit de dertiende eeuw en is in de loop van de eeuwen flink uitgebreid

Daarom ontving Jacob Adriaan Prosper in 1832 van koning Willem I het Adelsdiploma waarin opgeschreven werd dat hij en zijn wettige nakomelingen vanaf dat jaar de titel van Baron mochten voeren.

Kasteel Doorwerth was sterk verwaarloosd toen baron van Brakell het in 1827 kocht van William Bentinck. De familie Bentinck hadden het wel in bezit maar woonden in Engeland en hadden weinig belangstelling voor hun bezit. Baron van Brackel liet kasteel Doorwerth in drie jaar tijd moderniseren in de stijl van die periode.

Het echtpaar kreeg negen kinderen. Zij wisten het kasteel weer nieuw leven in te blazen. Er werden weer jachtpartijen op het kasteel georganiseerd, Lanen en bossen die door de vorige familie Bentinck waren gekapt werden weer hersteld.

De baron ontwikkelde zich als een soort projectontwikkelaar. Hij verkocht een deel van zijn land aan de spoorwegmaatschappij.

In 1847 werd namelijk de spoorlijn Amsterdam – Arnhem aangelegd. De baron had er op aangedrongen om in Wolpheze een station te vestigen, inclusief los- en laadplek en wachthuisje.

Om zijn kasteel gemakkelijker door toeristen te laten bereiken liet hij vanaf het station in Wolpheze een weg aanleggen, een klinkerweggetje met haarspeldbochten welke de reiziger een fraai uitzicht gaf op de Veluwezoom en over de Rijn op de Betuwe. Deze weg staat bekend als de Italiaanse weg.

De rentmeester van de baron maakte zelfs een wandelgids. Hij liet 200 hectare grond beplanten met dennen. Baron van Brakell stelde gronden beschikbaar voor buitenverblijven, fabrieken, bedrijven en landbouw. Veel landgoederen ontstonden op zijn terrein, zoals Heidestein in Heelsum. De Veluwezoom kreeg als bijnaam Gelders Arcadie.

Baron van Brakell overleed in Doorwerth op 27 juni 1853, zijn vrouw is tot haar dood op Doorwerth blijven wonen. Zij stierf 5 januari 1878. Alle bezittingen van de barones moesten daarna verdeeld worden onder haar kinderen.

De vereniging De Doorwerth nam in 1910 het eigendom over. Frederick Adolf Hoefnerr was de initiatiefnemer van deze vereniging. Het artilleriemuseum vestigde zich hier in 1913. Later werd dit museum in Delft voortgezet als het legermuseum.

In 1944 werd het kasteel door granaatvuur flink beschadigd. Na de oorlog nam de vereniging Doorwerth het initiatief tot heropbouw. In 1956 nam het Geldersche kastelen de aansturing over. In 1969 kreeg ze ook het eigendom. In 1974 nam het Nederlandse jachtmuseum plaats in de Zuidvleugel.

In 1983 is de restauratie van 37 jaar afgerond en in 1986 opengesteld voor publiek. Vanaf 1986 zit het museum de Veluwezoom in de oostvleugel. In 2021 kocht het Geldersch Landschap & Kastelen ook het kerkje in Heelsum vanwege de historische band met het kasteel Doorwerth. In de kerk bevindt zich tegen de zuidmuur een monument van het echtpaar Van Brakell – Schuilenburch.

Het kasteel Doorwerth is het bezoeken waard. Binnen de muren van het kasteel bevindt zich een restaurant genoemd naar de zalmen in het wapen van Van Brakell.

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door:

BOON'S DAGMARKT

E. P. van Ooijenstraat 5 - 5308 KD Aalst - Tel. 0418-648008

HAIR FASHION LENY

Dr. van Aalststraat 3 - 5308 KJ Aalst - Tel. 0418-672119

PLUS SUPERMARKT DUIJZER

Molenkampsweg 3 - 5306 VN Brakel - Tel. 0148-671287

BERT DE VRIES. Garagebedrijf en tankstation

Zalmstraat 2 - 5306 GJ Brakel - Tel. 0418-671390

www.autobedrijfbertdevries.nl

HOVENIERSBEDRIJF DE PLATAAN

Kooiweg 6 - 5306 VT Brakel - Tel. 0418-673646

www.de-plataan.nl

DIJKHOF TWEEWIELERS

Kruispad 2 - 5306 AN Brakel - Tel. 0418-672623

www.dijkhoftweewielers.nl

Colors@Home LINDHOUT

Burg. Posweg 19 - 5306 GA Brakel - Tel. 0418-671349

www.lindhoutwonen.nl

T.H.O. BAKKER V.O.F.

Egter van Wissekerkeweg 5 - 5307 VA Poederroijen

Tel. 0418-671647

VAN GENDEREN

Attent - Bakkerij

Burg. Hobolaan 6a - 5305 CR Zuilichem - Tel. 0418-671360

KAASJAGER & VAN WIJK BV

Waaldijk 65 - 5306 CC Zuilichem - 0418-651247

TONGERLOO metaaltechniek

Groenesteeg 2A - 5306 AG Brakel - Tel. 0418-672169

www.tongerloometaal.nl

www.vierheerlijkheden.nl